

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

Số kí n k l i trong bài này lúc tôi bị giam t i Tr i Nam Hà A.

Ngày 30 Tháng T , 1975, c ng s n Vi t Nam (CSVN) đánh chi m Vi t Nam C ng Hòa, tôi cùng các b n c p đ i tá b đ a đ n tr i t p trung Long Giao, t nh Long Khánh, do Đoàn 263 giam gi . Ngày 23 tháng M i, 1975, CSVN chuy n chúng tôi đ n tr i t p trung Tam Hi p, t nh Biên Hòa, do Đoàn 775 giam gi . Ngày 16 Tháng Sáu, 1976, h u h t chúng tôi b chuy n ra Yên Bái do Đoàn 776 giam gi . C ba đoàn này thu c B Qu c Phòng C ng S n Vi t Nam (CSVN). Tháng T , 1978, chúng tôi b chuy n xu ng tr i Nam Hà A, t nh Hà Nam Ninh, do Công An CSVN giam gi .

Số kí n k l i trong bài này lúc tôi bị giam t i Tr i Nam Hà A.

1. C ng s n nuôi tù.

Bo bo

Tr i t p trung này th ng xuyên ăn đ n, nh ng đ n theo l ng th c thì t ng đ t vài ba tu n hay vài ba tháng. Ch ng h n nh bo-bo thì th i gian dài h n, khoai mì x c t ng c ng ph i khô thì vài tu n, khoai tây t i nguyên c thì theo mùa, b t mì lu c thì tùy theo vi n tr t ngo i qu c. Nói là đ n nh ng th t s ăn 100% ch không ph i m t ph n g o m t ph n đ n đâu. Bo-bo là th c ăn dành cho ng a ngo i qu c, c ng khoai mì ph i khô là th c ăn dành cho heo trong n c, c hai lo i th c ph m này n u vẫn ch ng m t chút g i là “th c ăn dành cho gia súc.”

Vì là th c ăn dành cho nh ng đ ng v t không ph i con ng i, nên ng i ta không c n gi v sinh t lúc s n xu t, đóng gói, t n tr , chuy n v n, đ n cung c p cho b p tr i t p trung, t c là trong tình tr ng không s ch s chút nào, vì khi đ ra sân ng i ta dùng bàn cào hay ch i đ tr i ra ph i ho c gom l i cho vào bao. Hãy hình dung b a ăn v i c ng khoai mì khô đã n u chín. M i kh u ph n t 10 đ n 12 c ng, nh thì b ng ngón tay út còn l n thì b ng ngón tay cái, và dài nh t cũng kho ng 12 phân tây (0.12 th c). Bên c nh nh ng c ng khoai mì nh n nh t, là mu ng n c mu i v i kho ng m i c ng rau mùa Hè (rau mu ng) hay lát rau mùa Đông (b p c i, su hào). Đ y là m t ph n ăn.

Trong s nh ng th l ng th c thay g o đó, bo-bo là tai h i nh t, vì cái v l a c a nó không tiêu đ c, nên nó ph i “cào” nh ng gì v ng m c trên đ ng đi t cái bao t ra đ n cái thùng g đ ng nó, ch khiêng xu ng khu v c tr ng rau đ “chăm bón.” Cu i cùng, nó quay vòng tr l i đ

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

---

vào bao tĩ chúng tôi dĩ dĩ đĩng rau. Có bĩn dùng cây tăm xĩ a rĩng, ghim tĩng hĩ t bo bo cho vào miĩng. Cách ăn này vĩ a nhai thĩ t kĩ, vĩ a đănh lĩ a cái bao tĩ làm cho “nĩ” tĩĩng là đĩĩ c ăn nhiĩ u!

Năm 1978-1979, tôi vĩ anh Nguyĩn Tài Lâm (đĩĩ tá Truyĩn Tin) ăn chung. Tuy bo-bo “nĩ hung hĩng” nhĩ vĩ y, nhĩng hai chúng tôi cĩ trông đĩn ngày thĩ bĩ y nhĩ anh Sét (trung tá Cĩnh Sát) ĩ buĩng giam khĩc, mua giũm mĩ t phĩn bo-bo vĩĩ giá mĩ t đĩng. Hai đĩĩ a chia nhau mĩĩng ĩ mĩ t nĩ a, giúp cái bao tĩ đĩ phĩn lĩng lĩ o! Theo lĩĩ anh Sét thì ngĩĩ bĩn cĩĩ anh muĩn có mĩ t phĩn bo-bo bán cho chúng tôi, mĩĩ chiĩ u anh ỹ đĩ lĩĩ mĩ t muĩng. Ngày thĩ hai đĩ lĩĩ hai muĩng tĩ phĩn bo-bo mĩĩ lãnh và gĩp muĩng bo-bo cĩĩ ngày thĩ nhĩ t vào phĩn ăn lúc ỹ. Ngày thĩ ba đĩ lĩĩ ba muĩng và gĩp hai muĩng cĩĩ ngày thĩ hai vào phĩn ăn lúc ỹ. Và cĩ nhĩ thĩ cho đĩn ngày thĩ bĩ y là đĩ mĩ t phĩn, anh ỹ bán cho chúng tôi lĩ y tiĩn lĩn gĩĩ mua thuĩ c lầo hĩt.

Bây giĩ quý vĩ quý bĩn hĩy hình dung thĩĩ gian tĩĩ trĩĩ tĩp trung Nam Hà A vào chiĩ u Ba Mĩĩĩ Tĩĩt Nguyĩn Đăn đĩ u năm 1979. Nhà bĩp phát cho mĩĩng ĩ tũ chúng tôi mĩ t cái bĩnh chĩng, mĩĩ cĩnh 15 phĩn tây kĩ cĩ lĩp lá dong thĩ t đĩ y bên ngoĩ. Tôi vĩĩ anh Lâm phĩc thĩ o “kĩ hoĩ ch” ăn hai cái bĩnh chĩng đĩ. Chiĩ u Ba Mĩĩĩ ăn cái bĩnh cĩĩ tôi, và sáng Mĩĩng Mĩĩt ăn cái bĩnh chĩng cĩĩ anh Lâm. Chúng tôi nhĩ nhĩng cĩ t dĩa, rĩĩ tĩ tĩ gĩ tĩng miĩng lá nhĩ cĩ nhĩ sĩ nó vĩng mĩ t tĩng hĩ t nĩp hay miĩng thĩ t nhĩ xĩu bên trong ỹ. Trĩĩ đĩ t ỹ, mĩ t nĩ a cái bĩnh cĩn nguyĩn hĩ t nĩp!

Nĩ u có bĩn nĩo trông thĩ y hai cái mĩ t cĩĩ chúng tôi lúc ỹ, cĩng khĩng thĩ nĩo tĩĩng tĩĩng cái bao tĩ cĩĩ chúng tôi nó thĩ t vĩng đĩn nhĩ vĩ y! Và trong cái hoĩn cĩnh cĩn có thĩ c ăn gĩ đĩ giúp cái bao tĩ bĩ t kũ ca, sau mĩ t lúc hai đĩĩ a nghiĩng qua nghiĩng lĩĩng mĩ nghĩa cái bĩnh chĩng, chúng tôi quyĩ t đĩnh “sĩng chĩn nhĩ nhau.” Thĩ là nhĩ tay cĩ t làm hai chĩ khĩng đĩm mĩnh tay sĩ vĩng hĩ t nĩp sĩng, mĩĩ đĩĩ a có mĩ t nĩ a sĩng vĩĩ mĩ t nĩ a chĩn.

Theo “kĩ hoĩ ch” thì sáng Mĩĩng Mĩĩt mĩĩ ăn cái bĩnh chĩn cĩĩ anh Lâm, nhĩng chúng tôi khĩng thĩ chĩ đĩĩ đĩĩ c vĩ thĩ c đĩm chĩ Giĩ Giao Thĩ a mà bĩng thĩ đĩĩ! Thĩ thì mang cái bĩnh ra, lĩĩ tĩ tĩ cĩ t làm hai vĩn là nĩ a chĩn nĩ a sĩng, nhĩng cĩ xem nhĩ cái bĩnh có đĩ phĩm chĩ t cĩĩ a nĩ thì y nhĩ rĩng nó vĩn cĩng ngon miĩng lúc đĩm khũya!

Sáng Mĩĩng Mĩĩt có gĩ ăn đĩu. Bĩ a ăn trĩ a, tũ chĩnh trĩ đĩĩ c ăn cĩm bĩng gĩ o hĩn hĩi, nhĩng đĩy là bĩ a ăn duy nhĩ t cĩĩ 365 ngày đĩ rĩĩ sau đĩ vĩn là bo-bo. Chiĩ u Mĩĩng Mĩĩt Tĩĩt, mĩ t bĩn trĩng ngay trong buĩng giam chúng tôi, mang cái bĩnh duy nhĩ t cĩĩ anh ta bán cho chúng tôi giá

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

---

1 đũa ng rỗng i. Tôi vớ anh Lâm, mớ i đũa có thêm nĩa cái bánh chèo, trong khi anh bẽn trên có thêm thuốc Lào hút. Không biết có nên nói là “hai bên cùng có i” hay không, vì xem ra sữ thữ chèo hay ho gì!

Thử t lòng mà thũa vớ i quý vớ quý bẽn rũa, cái bánh chèo thữ 3 này cho tôi cữ m nhữ n chút hữ nh phúc! Nũa quý vớ hữ i tôi: “Tũa sao là mũa t chút hữ nh phúc?” Tôi xin trữ i: “Thữ nhữ t, vì chỉũa hôm qua và hôm nay, chúng tôi mũa i đũa c ăn cữ m thữ t sữ cữ ng vớ i cái bánh chèo cho đũa là cái bánh chèo vũa sữ ng i vũa chín. Đó là hữ nh phúc cũa a ngữ i tù chính trữ, vì đã lâu i m rũa anh em chúng tôi mũa i trông thữ y nhữ ng hữ t gữ o hữ t nữ p nhữ vữ y tữ cái bữ p cũa a trữ i tù này. Thữ hai, chữ mũa t chút thôi, vì tữ ngày mai -Mũa ng Hai Tữ t - cái hữ nh phúc đó sữ tan bữ n theo chén bo bo iữ ng iữ ng mũa i lúc chia khữ u phữ n! Cái hữ nh phúc cũa a chúng tôi nó mong manh nhữ vữ y đó quý vũa à!

Mũa i hữ t

Trong trữ i tữ p trung Nam Hà A này, mũa i hữ t thuốc loữ i thữ c phữ m quý! Bữ i vì chúng nó chữ chúng tôi ăn toàn nữ c mũa i, rữ tữ là khó nuữ t. Trong đũa i nhà bữ p mà tù chính trữ chúng tôi đã thay thữ tù hình sữ, có anh Mũa n. Trong năm 1962-1963, anh Mũa n cùng làm trong văn phòng Tham Mũa Trữ ng Liên Quân vớ i tôi. Sáng Mũa ng Mũa t Tữ t năm 1979, anh Mũa n đũa n buữ ng giam sữ 1 gữ p tôi, anh kữ tại nói nhữ:

Tôi nghĩ chữ c anh vữ y có tin tữ c gì liên quan đũa n tù chính trữ nên thữ n trữ ng nhữ vữ y. Tôi theo sau anh vào hành lang nhữ hữ p cũa a buữ ng giam 15 và 16. Đũa n giũa a hành lang anh đũa ng i, cho tay vào túi áo bên trong moi ra mũa t gói bữ ng nữ m tay con nít nhét vữ i vào tay tôi: “Anh xuữ ng đây vớ i em mũa t chút. Anh cữ t gói mũa i này đũa dành ăn. Mũa i hữ t đó. Em đi nghe.” “Cám nữ nhiũa u nghe Mũa n.”

Tũa ng xong là anh nhanh chân vữ nhà bữ p vì sữ có ngữ i trông thữ y, vì khoữ ng thữ i gian vữ nũa bữ “cai tù” bữ t là hữ phữ t, hay ít ra cũng bữ chúng nó chữ i cho mũa t trữ n.

Âm thanh ba tữ ng “mũa i hữ t đó” đũa nói lên “giá trữ” cũa a hữ t mũa i đũa i vớ i chúng tôi nhữ thữ nào rũa i. Bữ i, ngoài cái chữ t mũa n cũa a nó ra, tôi nghĩ là quý vớ quý bẽn không cữ m nhữ n đũa u gì khác, nhữ ng vớ i chúng tôi thì âm thanh đó gữ i lên sữ thêm khát cái chữ t ngữ t iữ kữ cũa a hữ t mũa i. Và tôi không thữ tữ ng tữ ng đũa c khi cho mũa t hữ t mũa i vào miữ ng - ngữ m chữ chũa a dảm nhai - tôi cữ m nhữ n chữ t ngữ t kữ đũa u trong chữ t mũa n cũa a mũa i! Đang mũa mũa ng thữ ng thữ c “chữ t ngữ t cũa a hữ t mũa i,” có tữ ng anh Lâm:

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

“Này, anh làm gì mà vui thế?”

Tôi gật đầu. Hai người nhìn nhau, vì “bên bên tay phải” thái độ sung sướng mang một cách kỳ lạ, nhưng tôi nhìn lại ngay:

“Anh có tin là tôi đang sung sướng vì được ngắm một hạt muối không?”

“Tôi cũng tù như anh mà.”

Câu trả lời mang theo âm hưởng mỉa mai của anh Lâm. Vậy là quý vị cảm nhận được một điều thêm khát “muối hạt” của chúng tôi như thế nào rồi chứ!

“Nhưng xóm nhà lá” trong xã hội hiện đại náo loạn, người ta thường bày tỏ tình cảm thân thiện qua trái gió trái trăng qua câu nói “hạt muối cũng làm hai,” được hiểu theo nghĩa bóng hiện là nghĩa đen. Nhưng trong xã hội nhà tù, hạt muối không chỉ làm hai mà là làm ba làm bốn hoàn toàn theo nghĩa đen của nó. Sự chia sẻ như nhau mà anh Mìn dành cho tôi là một trong những cách biểu hiện rõ nét về ý nghĩa “hạt muối cũng làm hai,” hiểu được cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng!

Bo-bo mà chan nước muối vào thức vô duyên, nhưng ăn với muối hạt thì dễ ăn hơn. Tôi nói “dễ ăn” là so sánh khi ăn nó với nước muối, chứ tôi không nói nó dễ ăn so với các món ăn khác, vì tôi nó cũng không hề thân thiện chút nào với cái bao tử khi nó vào đó.

“Cao lương mọc vụ”

Sau bữa ăn những củ khoai mì phơi khô là khoai tây tươi. Cũng là ăn 100% chứ không phải đun với gạo. Thức ăn xe vận tải Molotova chế khoai tây vào thức ăn, khoai tây hàng bột vì củ nào lớn nhất cũng chế bột làm tay con nít vài tuổi là cùng. Mọi khi phu nhân đi ăn bữa 12 đến 16 củ còn nguyên vỏ. Anh nào có bột thức ăn cho thú nuôi hay sủa do gia đình gửi qua đường bưu điện 3 tháng 1 gói 5 kí lô, sau khi lột vỏ một cách cẩn thận để tránh chết bột bột một tí tí vì dính theo vỏ, rồi cho chút bột hay sủa hoặc đường vào củ khoai, vỏ ăn với củ như những miếng thịt nướng nướng nhưng Vịt ngàn dặm xa xôi đã âm thầm “gói ghém tâm hồn củ khoai vào trong những gói đường, bột, sủa...” gửi đến người Chàng trong trại tập trung, để mà nhai mà thưởng thức...!

Vì thiêu ăn, một số bệnh trong số chúng tôi nhưng khi cuộc đời hay làm gì để cải thiện, bột củ

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

---

con gì nhúc nhích cũng ăn đũa c c. T con cua, con cá b ng ngón tay hay b ng đũa, con nhái, con l n, cào cào, châu ch u,v.v... c b t b vào b p l a, m t lúc kh u ra ph i tro ph i b i là cho vào mi ng.

Th m chí, ngay c con trùn cũng ăn n a! “Con trùn h ” l n b ng ngón tay út, d i n ng tr a làm ánh lên nh ng màu s c trên l p da nh n nh t c a nó, r ch m t đ ng theo chi u dài con trùn, c o b t t c bên trong ch còn l i l p da b y nh y đem r a s ch ph i khô, cho vào b p n ng. Các b n y y gi i là “long đ t n ng” và xem ch ng ăn ngon l m! Trong “b n ghi nh ” c a tôi có ghi tên c a hai b n y, nh ng tôi nghĩ không nên ghi vào đây!

Theo qui đ nh mà tên công an “qu n giáo” đ i nhà b p cho bi t, “tiêu chu n m i ng i tù là 15 kí lô g o m t tháng,” nh ng khi h cho tù ăn nh ng th không ph i g o thì h v n tính theo tr ng l ng c a g o mà th t ra cũng chính h cho bi t, c 2.5 kí lô khoai mì hay khoai tây m i b ng 1 kí lô g o. Chúng tôi đâu có kêu v i ai đ c, b i vì h chia chác v i nhau và cùng che ch n cho nhau mà!

H c m n u n ng, n u b b t, có th b h đ a vào khu bi t giam trong tr i Nam Hà B mà chung quanh toàn núi r ng bao b c. N u b bi t giam thì kh u ph n h ng ngày gi m xu ng còn m t n a, khi h t h n bi t giam s b c m thăm nuôi và có th h c m luôn nh n quà thông th ng là t 3 đ n 6 tháng. C m i 3 tháng v tôi gi i cho 1 gói quà mà nh ng món chánh là b th c v t, đ ng cát, s a b t, và l p x ng.

Tôi k quý v quý b n nghe v cách tôi n ng l p x ng và s đ ng lon s a b t. M i l n n ng m t cái l p x ng, tôi dùng chi c đũa lùa vào trong đ đ c m và dùng 3 t gi y báo kích th c c a t p chí, cu n l i theo chi u dài, m n cái qu t máy (b t l a) cho vào túi.

Ra c a bu ng giam, nhìn qua nhìn l i không th y tên công an nào là tôi ba chân b n c ng ch y ra đ ng sau bu ng giam và chui vào c u tiêu. Nói cái c u tiêu mà không mô t nó là s thi u sót. T m t đ t xây lên kho ng 3 t c làm ch ng i, t m vách hai bên và phía sau cao đ n vai, ph i cúi đ u “chào cái c u tiêu” m i vào đ c. Phía tr c tr ng tr n, gió nóng mùa Hè hay gió l nh mùa Đông “t do th i vào” l nh hay nóng tùy theo mùa quý v à!

Ng i quay l ng ra đ ch n gió, b m qu t máy, châm l a vào gi y. Tay c m t gi y đang cháy đ phía d i chi c đũa l p x ng. “Nặng l ng” c a 3 t gi y đ chín cái l p x ng, th là tôi có

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

---

bữa ăn ngon miệng và chế độ tiếp nhận đồ ăn của tôi trong ca-lô-ri nhỉnh hơn mà người tù rất cần.

Có lần vợ tôi gửi cho một xâu bắp nướng 12 bắp, phải cho vào hai cái lon guigoze để dành ăn, nhưng nó dài quá phải cắt bớt đôi mớ để dễ ăn. Tôi mời anh Cao Văn Phấn (đội tá Quân Văn, nắm sát cảnh tôi) ăn chung nhưng không biết nó chín hay sống, vì thế cả vợ tôi còn bỏ công an tra cứu hỏi để kiểm soát. Lúc ấy chúng tôi bắt nhốt vào buồng giam rồi đầu làm sao nướng đồ ăn. Hai đứa tôi cũng ngẫm nghĩ suy già đoán non, lúc thì đã hấp rồi lúc thì chưa.

Cuối cùng chúng tôi xem như nó đã chín rồi và chế độ mà ăn hết 24 đồ ăn của tôi đó. Ngày hôm sau nhóm tra cứu tra hỏi. Xem thì mới biết là bắp nướng sống, thế nhưng cái buồng tôi rất kín nên lạnh nên không gây khó khăn hay hoạn nạn gì tôi, mặc dù nó “bớt bớt buốt” phải tiếp nhận và thanh toán hàng mớ khúc bắp nướng sống nhăn! Kể cũng lạ.

Đến hấp sữa bột. Đó là sữa bột sữa xuýt tít nước Nga cũng sữa lúc ấy có tên là Liên Xô, chung quanh buồng gió cũng, màu vàng, cái nắp của nó là miếng kim khí cũng màu vàng, chèn buồng một phần ba để ngăn kính cái nắp, vì một trên có miếng kim khí khác phần kín hai phần ba miếng nắp. Tôi nhìn cái nắp và nghĩ rằng có thể sẽ dùng đồ ăn nó dù chưa biết sẽ dùng vào việc gì.

Thì là tôi “nghiên cứu” cái nắp mà “cái lạ” trên miếng sữa che kín cái gì đó có thể giấu bên trong. Mãi một lúc là tôi biết cách sẽ dùng nó. Đó là vít thép, quấn một vòng tròn cho như là vào trong nắp, ép đến cho nhưng trang thép sát vào vách nắp. Nghĩ được là thế thì hi vọng. Sau khi nhìn thấy nhưng trang thép nằm “kín đáo” bên trong, tôi cho sữa bột vào nắp, để dễ ăn thì n, trông không khác nhưng cái nắp sữa mang từ nhà thăm nuôi vào trại.

Tôi phải trả 2 đồ dùng Việt Nam cũng sữa cho chú tù hình sự phải trách đến nhà thăm nuôi, đem ra gửi cho mấy chị bên cửa vợ tôi đến thăm nhưng mang về Sài Gòn trao lại vợ tôi. Có khi gửi cho anh bên nhà thăm nuôi gửi về và gửi chị ấy mang về giúp. Có lần bị hỏi chuyện thì trả lời khi hỏi hỏi đến nhà thăm nuôi, anh bên trại lại là đem sữa ra đó uống. Thì là thoát.

Đến cái cảnh đi áo quần lấy thức ăn mà tôi là trưởng bếp đi hình. Công an “cai tù” thì biết tù chính trị chúng tôi có nhu cầu áo quần dân sự nhưng hàng về thì ngại vì quá đắt, trong khi chúng tôi rất cần quần áo, quần áo, quần áo. Thì là đám “cai tù tóc ngắn” là cai tù tóc dài” đưa vào trại (bớt bớt pháp) các món hàng sữa để có đồ ăn, sữa bột, đồ ăn, đồ ăn

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

---

chúng tôi đi lấy áo quần, rồi mang ra treo (cũng bất hợp pháp) đem lên Hà Nội bán.

Cái nghề “khôn nòn” này đã giúp họ phát lên khá nhanh, bởi vì những cái quần tây của tôi bán vài chục ngàn thì Australia chỉ đi được có 1 hợp số a d c và 1 kí lô số a b t. Lòn khác một cái quần tây chỉ đi được 1 hợp số a d c và thêm 1 đống b c. Chính cái tình trạng thi u ăn này làm cho anh em chúng tôi đến mức không còn cái áo cái quần dân số nào coi được cả!

Một hôm, khi đi được hợp số a d c trong tay và khi âm thanh của buong giam cứ c m t tiếng, tôi khui hợp số a, mời anh Bùi Quang Hùng (đi tá B Bình) với anh Cao Văn Ph c n m của tôi, cả 3 chúng tôi luân phiên “tu” một lúc là hết số ch. Tho t nghe có vẻ lý k r i, nhưng chưa thám thía gì so với anh bạn trẻ Nguyễn Kim Tiếng (thi u úy Cảnh Sát, sau 1975 tham gia Nhóm Ph c Qu c b b t).

Sau giờ làm lũ d i cánh đ ng ng p n c, với đ n của ng ch ki m soát vào treo. C đ i ng i ch m h m, đám công an treo treo l c soát t ng ng i t r c ra sau. Anh Tiếng có mua hợp số a d c đang gi u trong ng i, khi thấy khó thoát khỏi vì chúng nó xét kỹ quá, anh ta bèn moi c c đá ngay ch ng i rồi ngoáy mãi cũng đ c hai l trên miệng hợp, thì là anh “tu” hết số a và li ng cái hợp vào sát vách treo, lúc y Th nh khu nh treo treo (khi đi, hai cùi ch h n khu nh ra), tên công an cai tù khét tiếng xét đ n anh:

“Cái hợp này của ai?” Họ quát với vẻ t c t i.

Ai d i gì mà lên tiếng. Họ n l i quát gay gắt h n:

“Tôi h i cái hợp này của ai ném ra đây?”

Cả 3 đi “x p hàng nh b y v t” đ u nhìn vào của ng treo, cả nh không nghe không thấy không biết về c gì k c l i quát của họ n. Họ n cầu nàu một lúc mời cho vào.

Nh ng đi làm ru ng d i đ m l y mà họ g i là “v chiêm,” th ng có nh ng toán treo con l n ng i l n, lén lút gi u gói đ ng với vài hợp số a trong ng i rồi gi đ ng nh đi b t cá đ đ n g n chúng tôi bán vài món l t v t y. Do v y mà anh Tiếng mời có hợp số a trong ng i, và tho t tài tình khi “tu” treo hợp số a trong nháy m t.

2. Nghề màn kịch c m.

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

Đầu năm 1985, hơn 100 anh đồng chí ra về. Trước ngày chính thức có lệnh thả ra trại, nhiều tin đồn vào trại là người này có tên người kia có tên, biệt ngữ tên họ công an “tóc dài” có liên lạc buôn bán chui hóc thóc gạo nhúng vớ thuốc men của tù chính trị. Anh Huỳnh Văn Châu (Không Quân) đang trong trại thì đi đến cửa trại, chợt tìm tôi đang chăm sóc luống rau “mini”:
“Anh ơi! Em có tên gì nhỉ. Con “Hoa điên” về cho em hay và em đã hỏi rồi thì đúng rồi.” “Hoa điên” là trại trưởng điên, cán bộ quản giáo của anh Châu.
“Hay quá. Về thì anh có thì giờ thu xếp chuyện gia đình cho anh, chuyện tình trạng của anh còn kéo dài, tôi e gãy gánh thì đó Châu.”
“Em cũng lo lắm anh.”
“Hãy cố lên. Đã có đồng chí thi gian, anh đừng ngại về nhà đâu tụi khỉ thì m tay nghe Châu.”

Anh Nguyễn cũng tìm tôi: “Anh ơi! Em cũng có tên gì nhỉ anh. Anh Châu có nói với anh chưa?”
“Có. Châu mới nói với tôi đây. Anh về là nhanh tay chân thì chắc đám cô cậu cô bạn gái chờ anh hơn chục năm rồi. Tình yêu nhúng vớ tôi cho là đẹp lắm, vì thi gian thì thách quá dài với rồi trong hoàn cảnh nghiệt ngã này.”
“Em sợ lắm người nhúng gạo nhúng phở với mới biết rõ sự việc điên của anh.”

Phải nhận rằng, anh em tù chính trị chúng tôi xông xáo trong ý nghĩa thật, có thể nói vui vẻ là khác. Sau khi cửa buồng giam đóng lại, anh Châu với tôi ngồi đi đi lại lại hai bên sàn gác. Châu nói:
“Anh ơi! Một trăm mấy anh em mà thì nó chia làm hai chuyện đi, cách nhau vài ngày, và nghe đầu chuyện thì nhè có quay phim nữa.”
“Liệu về kịp Tết hông Châu?”
“Con Hoa nó nói em về đến Sài Gòn trước thì giao Thưa. Thì thì mình về là điên của rồi anh, sự việc cũng không sao.”

Quả thật khi công an đưa danh sách thì nhúng anh đồng chí đoán đầu đúng, và về Sài Gòn trong hai chuyện cũng đúng luôn. Ngay sau khi họ đưa danh sách ra trại, thì văn hóa chúng tôi buồn tíu tít, vì họ bỏ với đến mấy bản danh sách, cùng lúc gọi các anh đồng chí trại trưởng làm thủ tục. Anh Khiêm trong trại văn hóa điên của trong trại này.

Anh em có tên ra về cùng với khá đông anh em không có tên cũng có mặt trong khuôn viên buồng 10 (buồng này trại), về thì vui đã đành nhúng chửa về cũng vui, vì nhận gọi về gia đình. Trước năm trước ba trò chuyện khá ào ào, pha lẫn trong tiếng cửa đám công an gọi thì anh vào làm thủ tục. Chuyện thì nhúng lên xe trại ra Phố Lý đến Hà Nội, các bạn trong chuyện thì nhúng chuồn bỏ cho đoàn quay phim đến nhúng cửa Thuyết Địch đang thu hình các đồng chí trại trưởng rau gánh rau về trại.

Vài mu chuyn trong tù

Tác Giả: Phm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

Cu mu i lun có phái đoàn đun thăm trui cho dù là cung sun hay tu bun thân cung, Bu Công An tu Hà Nui cũng xuung hung đun trui trung tu chuc nhung màn khch đu phu trung. Muun phu trung phui che giu cái tui tu cua hu, mà chính vì che giu lui làm cho màn khch cua hu tru nên tui tu hun. Mui quý vu quý bun theo dõi 3 màn khch tui tu đó.

Màn khch thu nhut

Thut là vô duyên khi hai đui banh tup nham bu but buuc vào sân đá vui nhau đu phái đoàn quay phim. Theo lui cua đám truc trui thì Bu Công An muun đoàn quay phim ngoui quuc thuy cunh sinh hout cua tù chính tru, nhung theo chúng tôi nhun xét thì nhóm quay phim chú trung thu hình nhung lui ra vào khu vuc các buung giam, vì hu đut hai máy thu hình u hai đuu sân thu hình su dĩ lui cua anh em chúng tôi ra vào các hành lang đó. Không hiu hu khai thác góc cunh nào trong su dĩ lui cua anh em chúng tôi, nhung rõ ràng là hu chú trung nhung hình u nhu đó hun là trun banh trên sân đá dum (chu hung phui sân cu).

Đun tu đuch tài liu do anh Lui Đuc Chuun (đui tá Bu Tung Tham Mu) phu trách, đuc chun luc hun hui trong lup huc Luch Su chu không phui toàn tu đuu tham đu trình điun tui hui trung, trong khi tu vunghu do anh Phum Kim Qui (đui tá Cunh Sát) phu trách trình điun “nhuc hòa tu.” Trong màn này có lu hu muun phu trung “sinh hout cua tù chính tru trí thuc” là nhu vuy đó.

Màn khch thu hai

Sau đun phim vu trun banh tup nham vui hai tu đuch thuut và vunghu, đun đun phim tù chính tru ăn cum chiu vui “thuc đun” đuc biut. Đám truc trui cho đun cái giui là nhà ăn cua buung giam su 1, đu u đó mut cái bàn vui sáu ghungu.

Cu muy trăm tù chính tru mà chu có mut bàn ăn duy nhut, làm sao che giu cái bun chut đui trá truc phái đoàn truyun thông quuc tu? Vuy mà hu vun cu thuc hiun. Sáu anh tù chính tru đuc chu đunh ngui vào bàn ăn “khch cum” này, hu but phui muc áo quun mà hu nói là đup nhut. Tôi vui cu Hoàng Văn Úy (đung Viut Quuc) đun tung anh thuyut phuc nên muc đu thung thui, vì hy vung đoàn quay phim này su có tác đung thuun lui cho mình khi hu phu biun trên hu thung truyun thông thu giui. Các bun đung ý, nhung cũng cu gung mut chút tum tut, nu không su không yên vui đảm an ninh cua trui.

Tôi và anh Đung Hoàng Long đung nhìn nhóm Thuy Đun thu hình. Anh chàng chuyên viên chu đua ung kính quét mut lu tu phun trên bàn, rui anh ta ngui but trên sàn xi-mung, đua ung kính

Vài mu chuyn trong tù

Tác Giả: Phm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

---

vào các qng chân bàn chân ca “thc khách” và thu tht chm nên không sót bàn chân anh nào c. Đó là nhqng bàn chân nt nb bn đen bám vào, cqng vi nc phèn ngm vào da, làm cho nhqng bàn chân trn nên sm s, và ngi quay phim khai thác mt cách rt ngh thut v nhng chqng tích không th chi cĩ trong tri tp trung ca CSVN, trong khi chúng nó dần dng nhng màn kch nh là tù chính tr trong tri tp trung ch hc v lch s, cùng vi vui chi gii trí văn ngh.

Màn kch th ba

Lúc y tri ti hn, vì mùa Đông nên thì gi ban ngày ngn li so vi thì gi ban đêm. H hoàn toàn thu hình mà không hi bt c ai v bt c đi u gì. Nhóm quay phim Thy Đin yêu cu công an cho m các phen ca s đ có chút ánh sáng thu hình vài sinh hot trong bung giam s 1. Nghe thông dch xong, tên công an t Hà Ni xung ra lnh cho công an tri:
“Không đc. Nói vi chúng nó nu m tm phen thì my anh này chu lnh không ni.”

Tht ra không phi đám công an Hà Ni s tù chính tr chúng tôi lnh đầu quý v à, và đây là bng chng vn do tên công an Hà ni nói:

“Bn này ghê lm! Chúng nó quay toàn nhng cnh không nh b đã hng dn chúng nó trc khi vào tri. Không cho chúng nó quay na.”

Không thy tên công an thông dch cái lnh đó. Sau cái lnh không cho m tm phen ca s, anh chàng chuyên viên thu hình Thy Đin cao lêu nghêu, lng l ra ch xe ca anh ta ngoài sân đem vào cái ng trng ging ng đèn néon nhng ln mt chút, dài khong 6 hay 7 tc gi đó. Hóa ra cái ng y là đèn đn t, ta mt vùng ánh sáng tht đu nhng tht mnh trong khong chng mt thc vung, đ đ h ln lt thu hình 3 quang cnh.

Cnh 1, anh Đng Hoàng Long (ha sĩ và trc đây là thông dch viên) cùng vi mt bn na (dng nh là anh Bu Uy) đang đánh c tng.

Cnh 2 là anh Nguyn Hu V (trung tá, Ph Đc y Trung ng Tình Báo) có hàm râu dài trng phu, đang ngi vá chic áo mùa Đông, trông tht là bun! (Vài tháng sau đó, con gái ca anh V t Paris gii v anh V t m nh “anh ngi vá áo” do chp li t trong tivi mà cun phim đó trình chiu trên h thng tivi nc Pháp).

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

Và c nh 3 là anh Phạm Văn Thu n (đ i tá, Phạm Th  T ng) d i ánh đèn leo lét đang cầm cúi viết “th  tình già” gửi v  cho “má b y tr .” Cái gửi là bản viết của anh Thu n ch  là cái m n ch ng lên cái gửi do m y b  quần áo tù cu n l i.

Tr a hôm sau và tr c khi r i tr i, m t anh chàng trong nhóm quay phim c a Th y Đ n c m cái micro dài, đ ng gi a sân ánh ch ng 5 phút trong khi anh chàng quay phim thu hình anh ta. Tên B i D nh - tr i tr ng - nói v i đ m công an tr c tr i đang đ ng nh n: “C  đ  nó thu, cho nó th y sự yên tĩnh trong tr i. Đ u đó t t thôi.”

Hôm sau, các đ i xu t tr i xong, tên Ni m - phụ trách giáo dục của toàn tr i - vào t  văn hóa: “Anh Hoa. Anh Vũ Ti n Phúc có đi lao đ ng không?” “Tôi không biết cán bộ.”

H n quay sang tên L c tr c tr i: “Đ ng chí L c, cho ng i xu ng đ ng tìm anh Phúc ngay.”

N a gi  sau, h n nói với anh Phúc đang đ ng tr c m t: “Anh đã có ti n b  v  t  t ng thông qua phóng s  do đài truy n hình C n Th  th c hiện hai tháng tr c. Ông b  tr ng (Công An) xem xong đ n phim đó ra l nh th  anh v . Anh tiến hành th  t c ra tr i ngay hôm nay đ  cùng v  v i toán kia.”

V  đ n phim mà tên Ni m gửi là “phóng s ,” th t ra anh em tù chính trị chúng tôi không ai biết v  cuộc ph ng v n của đài truy n hình C n Th  t i tr i Nam Hà A này c . Ch  bi t là h  có thu hình anh Vũ Ti n Phúc và anh Lâm Chánh Ngôn (đại tá, S  Đoàn 21 Bộ Binh). Hôm đó là buổi chi u, h  thu hình hai anh đ ng cuộc đ t trên kho ng đ t nh  x u ngay góc cái gi ng l n c nh c ng chánh c a tr i.

Kho ng đ t “đ u th a đ u th o” chút xíu x u x u này ch a bao giờ tr ng tr t gì c . Còn ph ng v n lúc nào và ở đâu, chúng tôi hoàn toàn không bi t. N u cho r ng đài truy n hình C n Th  mu n ph ng v n nh ng c u sĩ quan Việt Nam Cộng Hòa t ng ph c v  vùng đ ng b ng C u Long mà đài truy n hình này xem là đ a ph ng, thì đâu phải ch  có anh Phúc với anh Ngôn, mà có các anh Nguy n Văn C a (đại tá Thiết Giáp), Nguy n Văn M y (đ i tá H i Quân), Huỳnh Thanh S n (đại tá B  Binh), và nhi u n a.

Vài mẩu chuyện trong tù

Tác Giả: Phạm Bá Hoa

Thứ Bảy, 02 Tháng 1 Năm 2010 08:09

Phải chăng đó chính là cách nói của anh là lý do ra vì của anh Phúc do ông bạn trẻ ông B Công An “tốt và riêng lẻ quá,” chính lúc nhận hình người xem mặt đơn phim là để y u để quy t để nh tù, lo i tù mà Th T ông CSVN Phạm Văn Đ ông đã tuyên bố là t i ác tày tr i không thể tha th .

Bu i tr a, t t c các anh r i tr i chuyện th hai, c ng thêm anh Vũ Ti n Phúc, t p trung khuôn viên buồng 10 chính lên xe ra Ph Lý. Đám tr c tr i không cho t p xúc v i anh em còn i. L nh là nh v y, nh ng gi tr a ch ng có tên nào vào tr i, th là anh em chúng tôi tha h nh n g i v nhà.

Khi t p trung để đám tr c tr i đi m s , cũng là lúc nhóm quay phim Th y Đ i n làm công việc thu hình. Nhóm này thu hình khi anh em ra c ng tr i đi b lên chính xe buýt để u tr c nhà tên Lưu Văn Hán, tr i tr ông toàn tr i Nam Hà. Nghe đám tr c tr i nói chuyện, m i bi t là nhóm quay phim Th y Đ i n thu hình t i nhà ga Hà N i, sau đó lên phi c vào Sài Gòn để thu hình các anh t i nhà ga Hòa H ng.

Kho ng hai tháng sau đó, tên L c tr c tr i, vào buồng giam s 1 chúng tôi nói chuyện linh tinh. Sau khi u ng tách cà phê, h n nói:

“M y th ng Th y Đ i n để u i m. Nó quay phim các anh ở đây nó không h i ai đi u gì, nh ng khi v bên đó nó thuy t mình ng c i làm cho B Công An b phê bình để i.”

“H thuy t mình th nào v y cán b ?”

“Khi thu hình để tr ng rau trên đ ng v tr i, ban giám th b o bó cu c x ng l i và vác v cho nó th y là c n th n, nh ng l i thuy t mình trong phim cho r ng tr i b t các anh vác c i v sau gi lao đ ng. Nó nói nh v y là vì nó chính thu hình t phía tr c, mà phía tr c chính là nh ng cán cu c cán x ng chính đầu th y l i cu c i x ng. Còn lúc nó để ng thu âm thanh i gi a sân, nó thuy t mình là s kh c nghi t để n m c mà h ng ngàn tù nhân cũng không dám phát ra m t âm thanh nào c , nghĩa là m t không khí im l ng để n ngh t th ! Để u để n th !”

“Đúng là chúng nó để u quá.”

Đó là i của c Hoàng Văn Úy (để ng Vi t Qu c) nói theo ki u vu t đuôi tên L c, nh ng trong lòng anh em chúng tôi th m c i “cái để u r t ngh thu t c a đoàn quay phim v i b n c ng s n quá để u.” Th là nh ng màn k ch t i đã b nhóm thu hình Th y Đ i n v ch tr n m t cách ngh thu t. Xin cảm n các b n Th y Đ i n trong nhóm quay phim y.

(Trích trong quyển “Ký S Trong Tù”)